

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.942/2018/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Dr. Somogyi Gábor, előadó bíró
Dr. Kónya István bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2019. január 8.
Az ügy tárgya: lopás vétsége és más bűncselekmény
Terhelt: II. rendű
Első fok: Kazincbarcikai Járásbíróság, 16.B.119/2016/21., ítélet, tárgyalás,
2017. szeptember 7.
Másodfok: Miskolci Törvényszék, 7.Bf.30/2018/3., végzés, nyilvános ülés,
2018. március 14.
Az indítvány előterjesztője: II. rendű terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a lopás vétsége és más bűncselekmény miatt I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványát elbírálv a Kazincbarcikai Járásbíróság 16.B.119/2016/21. számú ítéletét és a Miskolci Törvényszék 7.Bf.30/2018/3. számú végzését a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A II. rendű terheltet a Kazincbarcikai Járásbíróság a 2017. szeptember 7-én meghozott 16.B.119/2016/21. számú ítéletében bűnösnek mondta ki magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. törvény - a továbbiakban: korábbi Btk. - 276. §), és ezért megrovásban részesítette.
- [2] A II. rendű terhelt tekintetében a terhelt és védőjének fellebbezése alapján eljárva a Miskolci Törvényszék a 2018. március 14-én kihirdetett 7.Bf.30/2018/3. számú végzésével az elsőfokú ítéletet e terhelt tekintetében helybenhagyta.
- [3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege - a II. rendű terhelt tekintetében - a következő.
- [4] A Vadásztársaság 2008. április 28. napján átalánydíjas szerződést kötött a Zrt.-vel, ami a vadásztársaságot bérvadászatra jogosította fel a szerződésben meghatározott területeken. A vadásztársaság területén a vadgazdálkodást és a vadászati jogot a Zrt. Igazgatósága gyakorolta, a vadászati tervben szereplő területekhez szükséges vadazonosító jeleket (krotáliákat) az igazgatóság igazgatója, a II. rendű terhelt vette át, és adta át a vadásztársaság vezetőjének. A vadásztársaság

vadászterületének hivatásos vadásza is a II. rendű terhelt volt.

- [5] A vadászterületen 2013. január 18., 19. és 21. napjain társasvadászatot tartottak, amelynek vadászatvezetője a II. rendű terhelt volt, az ő joga és kötelessége volt a társasvadászati napló és a terítéknyilvántartás vezetése is. A 2013. január 21-i társasvadászaton nem állt rendelkezésre az elejtett vadak számának megfelelő vadazonosító jel (krotália), így a II. rendű terhelt - azért, hogy a vadászat előírászerű lebonyolítását utóbb igazolja - az 1. számú tanút, az Igazgatóság alkalmazottját vadazonosító jel beszerzésére utasította.
- [6] A II. rendű terhelt utasítására az 1. számú tanú 2013. január 28. napján 14 db vadazonosító jelet vett át a Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóságától. Ezt követően - pontosan meg nem állapítható időben - a II. rendű terhelt a 2013. január 21-i társasvadászattal összefüggésben a társasvadászati naplóba és a terítéknyilvántartásba 2 db koca, 2 db süldő és 10 db malac tekintetében az utólagosan beszerzett vadazonosító jelek sorszámát jegyezte be.
- [7] A Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága - a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség 2013. június 21-i keltezésű megkeresését követően - a Vadásztársaság a vadászterületek átfogó ellenőrzését rendelte el, és ezen, 2013. július 16-án megtartott ellenőrzés kiterjedt többek között a II. rendű terhelt által vezetett társasvadászati naplóban és terítéknyilvántartásban rögzített adatokra is.

II.

- [8] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt az előterjesztésekor hatályos 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés a) és c) pontjára hivatkozással terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melyben a jogerős ítélet megváltoztatását, és a felmentését kérte.
- [9] Indokai szerint a bíróság jogerős ítéletében nem rögzítette, hogy a magánokirat felhasználása pontosan milyen jog, vagy kötelezettsége létezése, megszűnése vagy megváltozásának előidézése volt alkalmas. Ekként a terhére rótt magatartás nem tényállásszerű. A jogerős ítélet szerint a jogszabályoknak való megfelelés igazolása céljából került sor az okirat bemutatására; az alaki megfelelés azonban nem azonos a magánokirat-hamisítás törvényi tényállásában megkívánt jog vagy kötelezettség létezése, megszűnése vagy megváltozásának bizonyítására való alkalmassággal. A magánokirat nem joghatás kiváltására történő felhasználása a büntetőjogi felelősséget nem alapozza meg.
- [10] Az indítvány szerint az a tény, hogy a II. rendű terhelt a vadászati hatóság átfogó ellenőrzésekor az ellenőrzésre átadott nagyszámú iratanyaggal együtt a vizsgált vadászati naplót is átadta, nem joghatás kiváltására irányult, és arra nem is volt alkalmas.
- [11] A vadászat rendjét jogszabályok határozzák meg, az független a vadászati naplótól, éppen a vadászati napló vezetése a jogi kötelezettség. A vadászat lehetősége sem attól függ, hogy a vadászati naplót vezetik-e; annak egyetlen joghatása, hogy az abba bejegyzett befejezési időpont után vadászat nem folytatható, azonban e körben a terhelt terhére nem volt szabálytalanság felróható.
- [12] A jogerős ítéletből a szándékolt joghatás nem állapítható meg; az a megállapítás, miszerint a terhelt utólag olyan valótlan tartalmú bejegyzést tett, mintha a vadászaton a vadazonosító jelek rendelkezésre álltak volna, és azokat a vadászat során fel is használták volna, nem meríti ki ezt a követelményt.
- [13] A társasvadászati napló deklaratív jellegű nyilvántartás, az abba való bejegyzéssel nem szereshetők és nem is bizonyíthatók jogok. Nem határozza meg a vadászati jogot vagy a vad feletti rendelkezési jogot sem; kizárólag azt igazolja, hogy az adott társasvadászaton hány nagyvad került elejtésre, és azokba milyen számú vadazonosító jelek kerültek elhelyezésre.
- [14] A kifejtettekből kitűnően a bíróság indokolási kötelezettségének sem tett eleget, mert abból nem állapítható meg, miért állapította meg tényként, ami a tényállásban szerepel, és miért nem fogadta el

a terhelt védekezését.

- [15] A Legfőbb Ügyészség a BF.963/2018. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak, és a támadott határozatok hatályában fenntartására tett indítványt.
- [16] Indokai szerint az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában részletesen felsorolta a vadászati napló és a terítéknyilvántartás vezetésére, annak jelentőségére vonatkozó jogszabályokat, melyekből kitűnően annak éppen az a célja, hogy a vadászat rendje utólag - a vadazonosító jelek elhelyezésének szabályszerűségére is kiterjedően - ellenőrizhető legyen. A vadászat rendjének megsértése - ami magában foglalja a vadazonosító jelek szabályszerű elhelyezését is - vadgazdálkodási bírság megfizetését vonja maga után.
- [17] A II. rendű terhelt az általa sem vitatottan hamis adatokat tartalmazó vadászati napló és terítéknyilvántartás bemutatásával kívánta igazolni, hogy a vadászat szabályszerűen zajlott, és ezzel az esetleges vadgazdálkodási bírság megfizetésére vonatkozó kötelezettségének fenn nem állását igyekezett bizonyítani. Ezért - az ügyési álláspont szerint - bűnösségének megállapítására törvényesen került sor.
- [18] Az indítványnak az indokolási kötelezettség megsértését sérelmező része kapcsán a Legfőbb Ügyészség azt fejtette ki, hogy az a hatályos büntetőeljárás törvény alapján már nem felülvizsgálati ok, ezért arra tekintettel a jogerős ítélet nem vizsgálható felül.
- [19] A Legfőbb Ügyészség átiratára a II. rendű terhelt és védője is írásbeli észrevételt terjesztett elő.
- [20] Kifejtette, hogy a vadászati naplóból a társas vadászat, valamint a vadazonosító jelek elhelyezésének szabályszerűsége, a vadászat rendje utólag nem állapítható meg. Jogszabály azt sem írja elő, hogy a teríték és a vadazonosító jelek bejegyzésének a vadászati naplóba még a vadászat napján kell megtörténnie, és arra - objektív okokból - legtöbbször a gyakorlatban sem így kerül sor. A vadászati naplóba bejegyzett vadazonosító számok nem hamisak, mert azokat a vadászati hatóság az adott vadászterületre adta ki, és ezt a vadászati hatóság a vadászterület átfogó ellenőrzése során elismerte és hitelesítette is.
- [21] A vadászati hatóságnak négy vagy öt egyéni, valamint egy társas vadászati napló került átadásra, azzal a II. rendű terhelt nem kívánt semmit sem bizonyítani, csupán - mint minden ellenőrzés alkalmával - a hatóság felhívására átadta, majd az ellenőrzés végeztével visszavette azokat. Az ellenőrzés során a hatóság semmiféle szabálytalanságot nem tárt fel, ami miatt vadgazdálkodási bírságot kellett volna fizetni.
- [22] A vadazonosító az elejtett vad kizsigerelt testének a közúti szállítását teszi lehetővé, és igazolja, hogy melyik vadászterületen és mikor lett elejtve a szállított vad. Az azonosító még a vad legális elejtését sem minden esetben igazolja. A Legfőbb Ügyészség által hivatkozott jogszabályok az elejtett vad kezelésének és értékesítésének élelmiszer-higiéniai feltételeiről, illetve a nem emberi fogyasztásra szánt állati eredetű melléktermékekre vonatkozó állategészségügyi szabályok megállapításáról szólnak, ekként jelen ügyben nem relevánsak.
- [23] A II. rendű terhelt álláspontja szerint az adott helyzetben lehetséges legnagyobb gondossággal járt el, amikor intézkedett a hiányzó jelek utólagos beszerzéséről és az elejtett vadakba való behelyezéséről. Az elejtett vad az azonosítók behelyezése előtt nem került ki a vadászterületről, és nem került a bérvadász-társaság birtokába.
- [24] A II. rendű terhelt védője nem értett egyet a Legfőbb Ügyészség azon álláspontjával, miszerint indítványa az indokolási kötelezettség megsértését kifogásoló részében - az időközben hatályba lépett Be. rendelkezéseire tekintettel - törvényben kizárttá vált. Kifejtette, hogy mivel a Be. 659. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni, ezért az indítvány elbírálása során a korábbi Be. szabályait kell alkalmazni.
- [25] Álláspontja szerint a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában lényegében a jogerős ítéletből hiányzó tényeket igyekezett pótolni, azonban azok feltételezéseken alapulnak és iratellenesek is. A II. rendű terhelt a vadászati napló bemutatásával nem kívánt bizonyítani semmit, hanem csupán hatósági

ellenőrzés keretében, más iratokkal együtt átadta a vadászati naplót is. A hatósági ellenőrzés semmiféle szabálytalanságot nem tárt fel, noha a hatóság pontosan tudta, hogy a felhasznált vadazonosító jeleket mikor vásárolták, így azt is, hogy azok számait csak utólag jegyezhatték be a vadászati naplóba. Szabálytalanság észlelése esetén a hatóság akkor is köteles lett volna a szükséges eljárást megindítani, ha a felelősségre vonásnak időközben valami akadály merült volna fel, azonban ilyenre nem került sor.

- [26] A kifejtettekre tekintettel a védő maradéktalanul fenntartotta az indítványban foglaltakat.

III.

- [27] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsülésen bírálta el.
- [28] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [29] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. E jogorvoslati mód kizárólag a Be. 649. §-ában felsorolt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [30] A terhelt indítványa törvényi okaként az annak előterjesztésekor hatályos korábbi Be. 416. § (1) bekezdés a) és c) pontját jelölte meg, utóbbi kapcsán a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III. pont a) alpontjára hivatkozva.
- [31] A korábbi Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt felülvizsgálati ok mindenben megfelel a hatályos Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írtaknak; az alapján valóban felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. A védő indítványában foglaltak alapján tehát - e részében - felülvizsgálatnak helye van.
- [32] A korábbi Btk. 276. §-ában meghatározott hamis magánokirat felhasználásának vétségét az követi el, aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot használ fel.
- [33] A II. rendű terhelt cselekménye e tényállási elemeket maradéktalanul megvalósította.
- [34] A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 57. § (2) bekezdésének az elkövetéskor hatályos szövege szerint a vadász a jogosult által rendelkezésére bocsátott azonosítójellel köteles a gímszarvast, a dámszarvast, a muflont, a vaddisznót és az őzet - a vad elejtését, elfogását követően haladéktalanul - megjelölni; a jogosult az azonosítóval ellátott vad feletti rendelkezési jogot csak azt követően szerzi meg, ha a vadász az elejtett vad azonosítójának sorszámát, fácán és nyúl elejtése esetén az elejtett vad darabszámát az egyéni löjegyzeékbe, ragadozó madárral vadászó az egyéni zsákmányjegyzékbe (a továbbiakban együtt: egyéni löjegyzeék) is bevezeti.
- [35] A vadazonosító jel elhelyezése tehát a vadászt a vad elejtését követően azonnal terhelő törvényi kötelezettség. Nyilvánvaló, hogy nem kerülhetett a vadra, annak elejtését követően haladéktalanul az az azonosító jel, amit a II. rendű terhelt - akinek a kötelezettsége volt az azonosító jelnek a vadász rendelkezésére bocsátása - csupán a vadászat után 7 nappal később szereztetett be.
- [36] A Vtv. 58. § (1) bekezdése szerint a jogosult - a vadászat formájától függetlenül - köteles a vadászat lefolyásának utólagos ellenőrzésére alkalmas napló (a továbbiakban: vadászati napló) vezetéséről gondoskodni, a (2) bekezdés pedig akként rendelkezik, hogy a jogosult a vadászat befejezését követően köteles az elejtett vadról nyilvántartást vezetni (a továbbiakban: teríték nyilvántartás).
- [37] A vadászati naplóba és a terítéknyilvántartásba való bejegyzésre tehát a Vtv. valóban nem határoz meg további határidőt, azonban ez közömbös. Nem a bejegyzésnek, hanem a vadazonosító jel elhelyezésének kell a vad elejtését követően haladéktalanul megtörténnie. A bejegyzés azt igazolja, hogy az azonosítójel elhelyezésére - a törvényi előírásnak megfelelően - azonnal sor került.
- [38] Mivel ez jelen esetben nem így történt, a bejegyzés tartalma eltér a valóságtól, azaz az hamis.
- [39] Ezt követően vizsgálta a Kúria azt, hogy a II. rendű terhelt felhasználta-e a hamis magánokiratot, és

ha igen, az váltott-e ki joghatást.

- [40] Nyilvánvalóan felhasználása az okiratnak annak az ellenőrzés végett való átadása, az pedig közömbös, hogy ez a hatóság felhívására történt. A hamis okirat készítése eleve nem volt céltalan, hanem azt a célt szolgálta, hogy ellenőrzés esetén igazolja a valótlan tény az ellenőrzést végző felé. A II. rendű terhelt ennek megfelelően járt el, amikor a hamis adatokat tartalmazó iratokat átadta, az pedig közömbös, hogy azzal együtt hány valós tartalmú más okiratot is átadott.
- [41] Magánokirat esetében a joghatás nem feltételez hatósági magatartást; az abban szereplő hamis adat az okirat tanúságra, tanúsításra szolgáló alkalmasságát, helyénvalóságát kérdőjelezi meg. A magánokirat akkor vált ki joghatást, ha jogi tétje van; azaz a valótlan adat miatt az okirat más jogi megítélést, más jogkövetkezményt von maga után, mint amit anélkül, vagy a valós adat feltüntetésével eredményezett volna.
- [42] A bíróság jogerős ítéletében helyesen hivatkozott arra, hogy Vtv. 71. § (3) bekezdése szerint a vadászat rendje megsértésének minősül az, ha a vadász megsérti az azonosítójel használatára vonatkozó rendelkezéseket, és ezt a Vtv. 84. § (1) bekezdés b) pontja alapján a vadászati hatóság bírság kiszabásával is szankcionálhatja.
- [43] Ugyanakkor a Vtv. 83. § (1) bekezdés h) pontja szerint a vadászati hatóság határozata alapján a jogosult is vadgazdálkodási bírságot köteles fizetni akkor, ha az általa vagy hozzájárulásával szervezett vadászat vonatkozásában a vadászat rendjére vonatkozó előírásokat megsérti.
- [44] A II. rendű terhelt tehát ezeket a jogkövetkezményeket hárította el a hamis okirat felhasználásával, a hamis okirat jogi hatása az említettek miatti eljárás elmaradása volt.
- [45] A Kúria következetes gyakorlata szerint joghatás kiváltása a közigazgatási szankció elhárítása (BH 1999.56., Bfv.III.751/2018/8.).
- [46] A II. rendű terhelt cselekményével tehát a terhére rótt bűncselekmény valamennyi törvényi tényállási elemét megvalósította.
- [47] A terhelt indítványában sérelmezte az indokolási kötelezettség megsértését is. Az indítvány előterjesztésekor hatályos korábbi Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján - a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III. pont a) alpontjára tekintettel - valóban felülvizsgálati ok volt, ha a bíróság jogerős ítéletében a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.
- [48] Ennek kapcsán azonban a Kúria utal arra, hogy kétséggkívül a Be. 659. § (2) bekezdése alapján [és a korábbi Be. 423. § (2) bekezdése szerint is] a felülvizsgálati indítványt - főszabályként - a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. Ez azt jelenti, hogy a megtámadott határozat törvénynek való megfelelőségét a meghozatala idején hatályos anyagi jogi, illetve - ha az indítvány eljárási szabálysértésen alapszik - eljárási szabályokkal összevetve kell vizsgálni, és a határozat akkor törvénysértő, ha a meghozatala idején hatályos anyagi vagy eljárási szabályoknak nem felel meg. A felülvizsgálati eljárás azonban - mivel maga is büntetőeljárás - 2018. július 1-jét követően [a Be. 867. §-ára és a Be. 868. § (1) bekezdésére tekintettel] a 2017. évi XC. törvény, azaz a hatályos Be. szabályai szerint folytatható le; így arra csak akkor kerülhet sor, ha az indítványban foglaltak az elbírálásakor hatályos törvény alapján is felülvizsgálati okot képeznek.
- [49] A hatályos Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja a Be. 608. § (1) bekezdésében foglalt eljárási szabálysértések miatt teszi lehetővé a felülvizsgálatot, ám ezek között az indokolási kötelezettség megsértése nem szerepel; következésképp az jelenleg már nem felülvizsgálati ok. Ezért annak kapcsán a felülvizsgálat törvényben kizárt.
- [50] Ugyanakkor - a teljesség érdekében - megjegyzi a Kúria, hogy a terhelt e címen is valójában nem eljárási szabálysértést, hanem ugyancsak a terhelt büntetőjogi felelősségének anyagi jogszabálysértéssel való megállapítását kifogásolta, a jogi indokolás - hiányának (valójában: annak téves voltának) állításán keresztül. Az ezzel kapcsolatos álláspontját a Kúria az előzőekben már

kifejtette.

- [51] A kifejtettek alapján a Kúria a II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, és miután egyéb, a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból vizsgálandó eljárási szabálysértést sem észlelt, a megtámadott határozatokat a II. rendű terhelt tekintetében a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [52] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére tekintettel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [53] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. január 8.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

Kiadmány hitelélül:

bírószági ügyintéző